

יפואיות עכשוויות שתי יחידות דיור בשכונת עג'מי על קו הים

הבניין נמצא במתחם העוגן בצפון שכונת עג'מי ביפו, מעט דרומית לנמל יפו ובקו ראשון לים. מתחם העוגן מהווה חלק מן המרקם ההיסטורי של שכונת עג'מי. עם השנים בתיו נהרסו ותושביו פונו. התוצאה הייתה מתחם כמעט ריק, מחולק למגרשים עפ"י הפרצלציה המקורית ותב"ע ששמה דגש על בניה בעלת מאפיינים יפואיים מסורתיים כמו בניה בקו אפס ושימוש באלמנטים ובפרטים מקומיים. סיטואציה זו רוקנה למעשה את התכנון מן הקונטקסט המיידי שלו והפנתה את שאלת החיבור לסביבה היפואית למוכן הרחב שלה.

בסיוורים הראשונים שלנו בסביבה בלטה לעינינו אדריכלות חדשה שבצורתה שידרה מסר ברור: אנחנו כאן בשביל הים. בניה זו מאופיינת בחזיתות פתוחות ומעובדות לכיוון מערב ומנגד חזיתות מסוגרות ומנוכרות לכיוון העיר. החזיתות נדמו בעינינו לרתיעות סוסים המאפשרות להם להסתכל רק קדימה. היה לנו ברור שלמרות שגם אנו עוסקים בבניית יוקרה ולמרות שהפתיחות לים מהותית גם בתכנון שלנו, חשוב לנו ליצור אדריכלות שמתקשרת עם סביבתה ומעשירה במידת האפשר את הרחוב. חיפשנו שפה השואבת מן השפה היפואית המסורתית אך יחד עם זאת מודעת לתקופה בה היא נבנית ולמיקומה בקונטקסט הים תיכוני הרחב. חיפשנו שפה שתכבד את המקום בו היא נמצאת אך תהיה נאמנה גם לזמן ולמקום ממנו אנחנו מגיעים.

בחזיתות הבניין נעשה שימוש בחומרים יפואיים מסורתיים כמו טיח, עץ וברזל. האלמנטים המשולבים בחזיתות מבטאים פרשנות עכשווית לאלמנטים יפואיים מסורתיים: מרפסת העץ הבולטת עם מעקה הסבכה כמו גם חלונות העץ הבולטים אופייניים לבניה מסורתית. היות ומסיבות פרוגרמטיות כמעט כל קומת הקרקע משמשת חניה חיפשנו דרך שתהיה פחות מנוכרת ואטומה לרחוב. בחרנו בטקסטורה של העיגולים בטיח המשלבים בתוכם את צינורות הקרמיקה, מכניסים אור לפנים הבניין ויוצרים טקסטורה כלפי הרחוב. צינורות הקרמיקה הכחולים, שיוצרו במיוחד עבור הפרויקט, הם פרשנות לצינורות החרס המסורתיים שנועדו לאוורור הבתים. דלת הכניסה, עשויה סבכת ברזל בעלת צורה של קשקשים, גם היא פרשנות על שערים יפואיים מסורתיים. סוככי הבד הכחולים והפרגולות הן אלמנט מודרני הקושר את הבניין לסביבה ולצבעוניות ים תיכונית ונותן לבנין מימד דינמי. חזיתות הבניין לכיוון מזרח ודרום מוגדרות כחזיתות קו אפס ואסור לפתוח בהן פתחים כי אמורים להבנות בתים צמודים אליהן. מצב זה הוא זמני אך נכון להיום מעשיר את הבניין ונותן לו צורניות בעלת מימד אקספרסיבי.

בבניין שתי דירות בנות 180-240 מ"ר. כל דירה משתרעת על קומה וחצי עם מרפסת פתוחה ובריכת שחיה. הגורמים המנחים בתכנון היו יצירת מבטים לים, שילוב אופטימאלי של נפחי הבריכות בחתך הבניין והתמודדות עם הגיאומטריה הלא רגולרית של המגרש. בהקשר זה ניתן לציין את מרפסת העץ הבולטת בחזית הדרומית המנצלת את נקודת השבר בגיאומטריה של המגרש ונותנת לחדר ההורים של הדירה התחתונה מבט לים למרות שהחדר ממוקם בצידו האחורי של הבניין.

כתובת: שערי ניקנור 39, יפו שטח הבניה: 740 מ"ר סיום הבניה: 2010 צילום: עמית גרון